№ 32. Czwartek 10. Lutego 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Niemce. — Księstwa Naddunajskie. — Wyspy Jońskie. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Obwieszczenie

Stany galicyjskie wyznaczyły na sejmie w roku 1845 za napisanie najlepszej gramatyki języka polskiego do użytku szkół ludowych nagrodę w ilości 500 złr.,a przeznaczenie tejże zyskało najwyższe potwierdzenie. Na ten sam cel przeznaczył także W. Antoni Kriegshaber sto dukatów. Gdy jednak tymczasem nauce gramatyki w polskich szkołach ludowych w Galicyi, na Szląsku i Bukowinie dostatecznie zaradzono, zaprowadzając tamże gramatyki polskie i książki do czytania w cesarskiem nakładnictwie książek szkolnych wydane, przeto ustał także i powód, który stany galicyjskie skłonił do owego postanowienia. Atoli napisanie gramatyki polskiej dla niższych gymnazyów i niższych szkół realnych jest jeszcze zawsze potrzebą, żadną bowiem z gramatyk polskich, jakie mamy, nie można uważać za zupełnie odpowiednią. Mianowicie brakuje im po większej części głębszego poglądu w istotę języka polskiego, jakiego jedynie badanie gramatyki staropolskiej mowy i na drodze porównawczego śledzenia spokrewnionych języków sławiańskich nabyć można. Doskonała z temi filologicznemi wymaganiami zgodna, jak niemniej dydaktycznym względom zupełnie odpowiadająca gramatyka dla oznaczonego stopnia wiedzy nietylko poparłaby znacznie naukę w języku polskim, lecz przyniosłaby także dla ogólnego rozwoju języka polskiego najzbawienniejsze skutki.

Jest przeto widocznie rzeczą celowi odpowiedniejszą, tudzież z zamiarami stanów galicyjskich zgodniejszą, użyć przeznaczoną od nich kwotę jako nagrodę za napisanie polskiej gramatyki dla niższych gymnazyów i niższych szkół realnych..

Jakoż zgodził się na to równie wydział stanowy jak i W. A. Kriegshaber.

Wysokie c. k. ministeryum wyznań i nauk zezwoliło reskryptem z d. 20. sierpnia 1852 l. 2193 na zmianę powyższego pierwotnego planu, stawiając jednak warunek, że ubiegający się o nagrodę mają za podstawę przyjąć wymagania planu nauk gymnazyalnych i realnych, tudzież obowiązek praktycznego postępowania i stwierdzania reguł syntaktycznych przykładami z polskich celniejszych autorów, z przytoczeniem każdą razą źródła, zkąd one przykłady są wyjęte, nakoniec sumiennego i odpowiedniego korzystania z rezultatów na polu porównawczej filologii sławiańskiej uzyskanych.

Za cel nauki gramatyki języka polskiego w niższych gymnazyach i niższych szkołach realnych należy przyjąć, ażeby uczniów, których język ojczysty jest polski, do tego doprowadzić, izby nim nie tylko biegle i czysto mówili, lecz także wprawnie i poprawnie pisali.

Gramatyka, która do tego ma być użytą, musi zawierać naukę o głoskach, w zarysie o formach i kształtowaniu słów i o składni, zwięzłe nakoniec przedstawienie nauki o wierszowaniu. Przy zestawieniu reguł składni należy czynić porównania z językiem niemieckim i łacińskim; wszakże zgodność i różnice wskazać tylko potrzeba, gdyż dalsze przeprowadzenie nauczycielowi zostawione być powinno.

Gramatyka ma być napisana w języku polskim, objętość zaś jej w żadnym razie nie ma przenosić dwudziestu arkuszy druku.

Nauczycieli i badaczów języka wzywa się niniejszem, aby podjęli pracę rozwiązania zadania, o którem mowa. Elaboraty mają być w czystym i czytelnym odpisie do d. 31. maja 1860 r. do c. k. galicyjskiego Namiestnictwa nadesłane. Do każdego należy w opieczętowanej kopercie dołączyć dokładny adres autora, i tak elaborat jak i kopertę zaopatrzyć jednem i tem samem godłem (motto).

Rozbiór nadesłanych elaboratów przedsięweźmie komisya od c. k. galicyjskiego Namiestnictwa w porozumieniu z wydziałem stanów galicyjskich wyznaczyć się mająca.

Orzeczenie czyli elaborat za najlepszy uznany przyda się do nauki w niższych gymnazyach i niższych szkołach realnych, lub przynajmniej łatwo przydatnym zrobiony być może, od którego to orzeczenia, jak się samo przez się rozumie, przyznanie nagrody zależeć będzie, zastrzegło sobie wys. c. k. ministerstwo wyznań i nauk.

Nagrodą uwieńczony elaborat zostaje własnością autora, wys. c. k. ministeryum wyznań i nauk jest jednak gotowe nabyć go dla wydawnictwa książek szkolnych za honoraryum w swoim czasie wyznaczyć się mające.

Co niniejszem stosownie do reskryptu wys. c. k. ministeryum nauk z d. 25. z. m. l. 17219 do powszechnej wiadomości podaje się.

Z c. k. galicyjskiego Namiestnictwa.

We Lwowie dnia 4. lutego 1859.

Sprawy krajowe.

(Modele na pomnik księcia Schwarzenberg. — Układy z Lloydem austryackim.)

Wiedeń, 1. lutego. Na mocy rozpisanego konkursu z 21. lipca 1858 nadesłane modele na pomnik, który Jego c. k. Apost. Mość zamyśla wznieść feldmarszałkowi Karolowi księciu Schwarzenberg, wystawione są na drugim dziedzińcu gmachu św. Anny (miasto nr. 980) w tak zwanej pracowni Zaunera, i można je zwiedzać przez czternaście dni od 7. po 21. b. m., wyjąwszy w niedziele, co dzień od 9tej godziny zrana do 3ciej po południu.

— Na mocy upoważnienia wydanego najwyższą uchwałą Jego c. k. Apost. Mości z dnia 14go grudnia 1858 roku zawarty został d. 30. grudnia 1858 roku nowy traktat między c. k. austryacką administracyą państwa a towarzystwem parowej żeglugi austryackiego Lloyda, ważny od dnia 1. listopada 1858 roku aż do końca grudnia 1864 roku. W ciągu 1863 roku przedsięwzięte zostaną nowe układy względem dalszego odnowienia traktatu. W wymiarze należytości za przesyłki listów i pakietów pocztowych, równie jak w istniejących przepisach względem postępowania i sortowania przesyłek w urzędach pocztowych, oraz pod względem rękojmi żadna nie zaszła zmiana. Lloyd austryacki w swem przedsiębierstwie parowej żeglugi uznanym został w §. 1. traktatu za instytut należący do składu c. k. instytucyi pocztowej, do którego mają być zastosowane rozporządzenia zawarte w §§. 4, 5, 16, 29 i 33 pocztowej ustawy z dnia 5. listopada 1837 roku. Austryacki Lloyd jest upoważnionym udawać się we wszystkich swych sprawach wprost do c. k. władz, oraz wywieszać na swych parostatkach c. k. pocztową banderę wraz z chorągiewką w przepisany sposób, jednak nigdy chorągiewki bez pocztowej bandery.

Ameryka.

(Stan rzeczy na wyspie Hajti.)

Stan rzeczy na wyspach Antylskich, osobliwie na wyspie Hajti, zdaje się w teraźniejszej chwili nabierać ztąd wagi, że powstanie, co wybuchło na tej wyspie mogłoby spowodować Francyę dopominać się dawnych swych praw, bo suma 40,000.000 fr. tytułem wykupna nie jest jeszcze spłacona. Cesarz Soulouque albo Faustyn I. objął w Hajti najwyższą władzę 1. marca 1847 jako prezydent republiki, a 26. sierpnia 1848 roku przybrał tytuł Cesarza. Już w 1849 roku wybuchło przeciw niemu powstanie, ale bezskutecznie. Soulouque liczy 70 lat, a ostatniemi czasy cierpi napady epilepsyi, co między Mulatami nowe wzniecało nadzieje. Jenerał dywizyi Geffrard zatknął sztandar powstania w imieniu republiki, opuścił nagle Port au Prince, stolicę Hajti, i udał się do Genaives, stolicy departamentu Artibonite. Rewolucyjny komitet mianował go prezydentem republiki i wezwał mieszkańców Hajti do broni na Cesarza Soulouque. Rzeczywiście cały departament Artibonite z miastem St. Marc stanął po stronie Geffrarda. St. Marc, jest to silnie obwarowane, dobrze w żywność i wodę do picia zaopatrzone miasto. Oficerowi wysłanemu z rozkazami Cesarza wzbroniono wstępu. Z północnego departamentu nie nadeszły żadne wiadomości, wysłano tam jednak oficerów dla utrzymania pokoju. Soulouque pomimo że osłabiony, silnej jest woli i nadzwyczaj czynny; sam na czele wojska chciał 29. grudnia uderzyć na powstańców. W Port au Prince przedsięwzięto liczne aresztacye, między innemi uwięziono panią Geffrard i jej córkę. Geffrard sam jest syn jednego z jenerałów, co walczyli za niepodległość, uchodzi za zdatnego jenerała, i dał już dowody swego męztwa w 1843 roku, gdy prezydent Boyer został obalony. W 1849 i 1855 roku dowodził wojskiem Cesarza Soulouque na hi-

szpańską posiadłość w „San Domingo", i on sam ochronił Cesarza od powstania, które mu wówczas już zagrażało, będąc sam mieszańcem, ma za sobą i Mulatów i Murzynów. Teraźniejsze powstanie przypisują głównie wpływom zjednoczonych Stanów, które wszelkiemi środkami starały się wywołać powstanie w Hajty, równie jak w hiszpańskiej części na wyspie „San Domingo". Te usiłowania rozpoczęto już w 1850 roku za rządów Lopeza, rodem Amerykana, który dążył do przyłączenia albo otwartego zdobycia wysp Kuby, Portorico i San Domingo. Co do Kuby nie powiodły się plany, zniweczył je bowiem ówczesny stronnik rządu Kuby margrabia de Gil de Olivares, Kreol rodem z wyspy St. Thomas. Już w 1857 roku ofiarował zato marszałek Narvaez margrabiemu urząd jeneralnego konzula i hiszpańskiego posła w St. Domingo. Margrabia tego nie przyjął. Według najnowszych wiadomości proklamował Geffrard republikę d. 22. grudnia w Gonaives. Komitet składający się z Murzynów i Mulatów mianował go prezydentem republiki, którą godność przyjął prowizorycznie. Konzulowie, Europejczycy, duchowieństwo, jenerał Barthelemy, komendant w Gonaives są po stronie Geffrarda. Rewolucyjny komitet ogłosił Cesarza Soulouque wyzutym z najwyższej władzy i proklamował liberalną konstytucyę z 1846 roku. Utrzymują, że cały północny departament oświadczy się za republiką. Geffrard odpłynął do Cap na dniu 24go grudnia. Dekret rewolucyjnego komitetu z dnia 23go grudnia z godłem na czele: „Wolność, równość, republika", wzywa wszystkich z kraju wywołanych do powrotu na wyspę. Słychać, że więzienia, warownia Soulouque i warownia Dauphin wybudowane z rozkazu Souluka, zostaną zburzone. Więźniowie skazani tam są na okropne męczarnie, gdyż po pas siedzą w morskiej wodzie.

Anglia.

(Flota na kanale. — Wiadomości bieżące. — Otwarcie parlamentu. — Mowa od tronu.)

Londyn, 4. lutego. Utrzymują wojskowi, że flota na Kanale obejmująca teraz tylko 4 liniowe okręta, pomnożoną zostanie na 10 liniowych parostatków, 4 fregaty, 2 korwety i kilka wojennych szalup, oraz że cała flota składać się będzie jedynie z parostatków. Do tej floty ma być przyłączona mała eskadra z kanonierskich łodzi, pod dowództwem kontradmirała zostającego pod rozkazami sir Charles Fremantle.

— Z Irlandyi piszą, że z rozkazu rządu były nowe aresztacye w Killarney.

— W Dublinie okazują się teraz dopiero ślady agitacyi za reformą, a na 48 godzin przed zagajeniem parlamentu krążyła odezwa, by brać udział w podpisach petycyi względem reformy do niższej izby.

— Mowa od tronu, którą Jej Mść Królowa zagaiła dnia 3. lutego parlament jest taka:

Mylordowie i szanowni Panowie!

Zwołując o zwykłej porze mój parlament, mogę śmiało tem się pocieszyć, że wewnętrzne stosunki krajowe niewzbudzają żadnej obawy, i że raczej wiele spraw wypadło na naszą korzyść i sławę. Ubóstwo i zbrodnie zwolniały znacznie w porównaniu z rokiem zeszłym. Zwycięztwo, jakie wojsko moje odniosło za łaską Wszechmocnego w Indyach i przy pomocy dzielnych swych oficerów, dozwoliło mi skarcić tych, którzy rokosz przeciw koronie mojej podnieśli i śmieli się zmierzyć z armią moją; spodziewam się też, że wkrótce będę Wam mogła donieść o zupełnem przywróceniu pokoju w tem wielkiem państwie, a uwagę moją zwrócić na polepszenie jego stosunków i na zatarcie wszelkich śladów teraźniejszej wojny nieszczęsnej. — Objąwszy z Waszej porady bezpośredni rząd tej części państw moich, uważałam za rzecz potrzebną obwieścić ogłoszeniem te zasady, jakich się trzymać postanowiłam, jak niemniej i zapewnienie ułaskawienia tym wszystkim, którzy wprawdzie brali udział w powstaniu, lecz się później dobrowolnie poddali. Kazałam Wam wręczyć egzemplarz tego ogłoszenia. — Od wszystkich mocarstw zagranicznych otrzymałam zapewnienia przyjaźni. Starać się też będę usilnie o utrzymanie i utrwalenie tych przyjacielskich stosunków, o nienadwerężone zachowanie traktatów publicznych i pokoju powszechnego, o ile to będzie w mojej mocy. — Z mocarstwami, które podpisały traktat paryski roku 1856, zawarłam konwencyę względem uorganizowania Księstw Naddunajskich. Na mocy tej konwencyi i według warunków w niej przepisanych zajmują się prowincye rumuńskie teraz zaprowadzeniem nowej u siebie formy rządowej. Traktat handlowy, który zawarłam z Cesarzem rosyjskim a Wam swego czasu każę przedłożyć, jest dostatecznym dowodem zupełnego przywrócenia stosunków przyjaźnych, jakie aż do ostatniego zerwania ich utrzymywały się przez długi czas ze wspólną państw obydwóch korzyścią. Środki, jakie wspólnie z moim sprzymierzonym, Cesarzem Francuzów, przyszło mi przedsięwziąć u wybrzeży chińskich, doprowadziły do zawarcia traktatu a tem samem i do zapobieżenia dalszemu rozlewowi krwi, i można się już słusznie spodziewać rozszerzenia stosunków handlowych w tym kraju niezmiernym i mocno zaludnionym. Innym zawartym przezemnie traktatem z Cesarzem japońskim uzyskano nowe pole dla rozwoju handlowego w kraju ludnym i ze wszech miar ucywilizowanym, a który potąd był nieprzystępny dla cudzoziemców. Po wymianie ratyfikacyi będą Wam traktaty te niezwłocznie przedłożone. — Miło mi uwiadomić Was o tem, że Cesarz Francuzów zniósł na wschodniem wybrzeżu afrykańskiem system wychodźtwa murzynów, a przeciw któremu to systemowi będącemu mimo wszelkiej przezorności oczywistą pobudką do handlu niewolnikami przemawiał rząd mój nieustannie, i wnosił do Jego cesarskiej Mości uprzejme i życzliwe przedstawienia w nadziei pomyślnego ich skutku. Ten mądry krok rządu cesarskiego napawa mnie otuchą, że rozpoczęte w tej mierze układy w Paryżu doprowadzą do zupełnego uchylenia systemu i do należytego natomiast uregulowania wolnej pracy. — Stan wzburzonej wojną domową republiki mexykańskiej spowodował mnie zrazu do przebaczenia wielu strat i obelżywości wyrządzonych Anglikom od obu stronnictw spierających się ze sobą. Stan rzeczy pogorszył się jednak tak bardzo, że widziałam się zmuszoną do wydania dowódzcom flot na tamtych morzach rozkazu, by żądali słusznego zadośćuczynienia, i by w razie koniecznym wymusili je przewagą oręża.

Szanowni Panowie z Izby niższej!

Poleciłam, by Wam przedłożono budżet na rok następny. Ułożono go z należytym względem na oszczędność i potrzeby służby publicznej. — Powszechne zaprowadzenie siły parowej w walce na morzu wymaga powiększenia wydatków względem reorganizacyi marynarki angielskiej. Przekonana jestem o tem, że przyzwolicie na wszelkie kredyta, jakie okażą się potrzebne w sprawie tak ważnej, jaką jest marynarka angielska.

Mylordowie, szanowni Panowie!

Prace wasze podczas sesyi ostatniej przyczyniły się pożytecznie do zaprowadzenia rozmaitych ulepszeń prawodawstwa i stosunków społeczeńskich. W oczekiwaniu, że nowe środki takie będą również przezorne i pożyteczne, wydałam zlecenie, by przedłożono Wam niezwłocznie bile względem pogodzenia i złagodzenia ustaw co do podupadłości kupieckiej i niemożności spłacenia długów, tudzież by porównać angielski kodex karny z irlandzkim według zachodzącej potrzeby i na podstawie zebranych potąd doświadczeń, a dalej bil w sprawie właścicieli posiadłości gruntowych w Anglii, by ułatwić im nabycie niezmiennego już prawa własności i prawa dzierżawy czynszowej, i by prawa te można w sposób prosty i jasny wciągnąć do ksiąg gruntowych. — Weźmiecie też pod rozwagę projekta względem uregulowania zastępstwa narodu w parlamencie, i spodziewam się, że przystąpicie do tego tak ważnego przedmiotu z wszelką bezstronnością i rozwagą. Zalecam pilnej rozwadze Waszej rozpoznanie tych projektów, jak niemniej i innych odnoszących się do polepszenia ustaw, które w czasie przyzwoitym przedłożone Wam będą, i pragnę szczerze, by obrady Wasze przyczyniły się do wzmocnienia tronu, utrzymania i ulepszenia naszych instytucyi, tudzież do powszechnego dobra i pomyślności ludu mojego.

Francya.

(Otwarcie sesyi zapowiedziane. — Powrót p. Sabatier. — Konzul do Japonii. — Zjazd deputowanych. — Ruch wojskowy. — Asekuracye. — Ograniczenie sądownictwa wojskowego w Algieryi. — Grzywny powszechne zniesione.)

Paryż, 4. lutego. *Monitor* ogłasza program uroczystości, przy zagajeniu sesyi. Cesarz zagai sesyę osobiście na dniu 7. lutego o pierwszej godzinie w południe w tak zwanej sali stanów w Louwrze.

— Dziennik *Constitutionnel* pisze, że francuski jeneralny konzul i komisarz Sabatier także i p. Emerot przybyli na powrót statkiem „Duchayla" do Suez d. 20. a do Alexandryi d. 21. stycznia. Zasądzenie prefekta policyi i reprezentanta kupieckiego stanu w Dżeddzie, dwóch najmajętniejszych i najznakomitszych osób miasta, nastręczało wprawdzie niejakie trudności, jednak wina obudwu była niewątpliwa, że komisarze francuski, angielski i turecki zgodzili się nie odwlekać ich zasądzenia i stracenia.

— P. Duchesne de Belcour mianowany został francuskim jeneralnym konzulem w Japonii i temi dniami uda się z ratyfikowanym traktatem na miejsce.

— Do dziennika w Bruxelii piszą z Paryża: „Prawie wszyscy senatorowie i deputowani przybyli do Paryża na otworzenie sesyi. Rzadko kiedy taka żywość w sali konferencyi jak teraz; jednak uważają, że większość jest za utrzymaniem pokoju. Hrabia Morny, iż dla słabości jeszcze nie wychodzi, przyjmuje u siebie poufnych przyjaciół. Prezydent prawodawczego ciała stara się uspokoić swych kolegów względem zamiarów Cesarza."

Tym czasem według innych wiadomości nie przestaje Francya uzbrajać się.

Abeille de Lorient donosi: „W arsenale w Lorient panuje pod dyrekcyą kontradmirała hrabi Gueydon nadzwyczajna czynność, zdaje się, że rząd chce się przygotować na wszelkie wypadki."

— Według zestawienia w *Journal d'Agriculture pratique* przez pp. Bixio i Barral wynosi asekurowany agronomiczny majątek 30 miliardów, a roczna szkoda na nim 100 milionów, podczas gdy asekurowany miejski majątek gruntowy w wartości 40 miliardów ponosi szkodę tylko 5 milionów rocznie, a przemysłowość 15 milionów szkody przy wartości 30 miliardów. Ale właśnie około agronomicznej asekuracyi mało dotychczas łożono starania. Od mrozu i wezbrania wód, które wyrządzają rocznie 20 milionów szkody, nie ma dotychczas żadnego zabezpieczenia; od gradobicia asekurowane są tylko 260 milionowe wartości, podczas gdy 7 miliardowe narażone są na gradobicie; od zarazy na bydło zabezpieczone są tylko 7 do 8 milionów fr., podczas gdy wartość 3 miliardów narażona jest na tę szkodę. Nowozaprojektowany bank, który chce asekurować od wszelakich szkód, na jakie narażona jest uprawa pola (pożar, mróz, gradobicie, wylewy wód, zaraza na bydło), mógłby asekurować wartość kilku miliardów, co nawet przy najmierniejszej premii, przyniosłoby zysk ogromny. Jednak obawiają

sie, ażeby zbyt wielkie rozgałęzienie spraw nie przeszkadzało czynności towarzystwa.

— *Akhbar* ogłosił dwie depesze księcia Napoleona do naczelnego jenerała Algieryi. Według pierwszej przyznaje się najwyższemu wydziałowi dyscyplinarnemu, w którym prezyduje jenerał, prawo wydalać z kraju tych krajowców, którzy są uznani za niebezpiecznych państwu francuskiemu i do utrzymania publicznego porządku. W żadnym przypadku komendanci dywizyi nie mogą mieć prawa, na swą własną odpowiedzialność zasądzać krajowców na internowanie. Lecz w przypadkach mniejszej wagi może komendant obwodowy względem takich krajowców, którzy przeciw francuskiej zwierzchności stawią systematyczną opozycyę, przesyłać sprawozdanie do jenerała dywizyi, który je potem zakomunikuje naczelnemu jenerałowi. Jenerał naczelny rozstrzygnie wtedy sam całą sprawę albo prześle ją do wydziału dyscyplinarnego. W drugiej depeszy odpowiada książę na niektóre zarzuty, czynione względem zniesienia pieniężnych kar na cały szczep za zbrodnie jednego z jego członków. Książę zamyśla ten rodzaj kary na przyszłość usunąć; tylko w przypadkach wyjątkowych, jeżeli zbrodnie popełnione są przez kilku w sposób powszechnej przewiny, a ukaranie pojedyńczych jest niepodobieństwem, wtedy musi cały szczep odpowiadać.

Niemce.

(Reformy w konstytucyi hamburskiej.)

W Hamburgu ponowiły się niedawno usiłowania względem zmiany konstytucyi tej republiki małej. Jak wiadomo starano się od kilkunastu lat na próżno o ulepszenie zestarzałej już i z wielu miar nieodpowiedniej ustawy konstytucyjnej. Zaprowadzono wprawdzie po wypadkach roku 1848 konstytucyę z 11. kwietnia 1849 ale ją znów uchylono, a natomiast przyjęto takzwaną nową konstytucyę na mocy uchwały miejskiej z 23. maja 1850. Przeciw niej wniósł rozmaite zarzuty wydział polityczny zgromadzenia związkowego mianowany uchwałą związkową z 23. sierpnia 1851, a to nietylko co do punktów szczególnych, lecz także i co do głównych zasad tej konstytucyi. To sprawiło, że konstytucya nowa nie doszła; senat podał ją nowo pod rozpoznanie i następnie przedkładał ją powtórnie mieszczaństwu, lecz nie utrzymał się z żadną ze swych propozycyi.

Te niepowodzenia spowodowały nareszcie senat do szukania innych środków w tej mierze. Postanowił więc wprowadzać ulepszenia częściowo i w drodze zwolna postępującej reformy, i przedłożył w tym duchu niedawno mieszczaństwu propozycye mianowicie co do rozłączenia sądownictwa od administracyi. Lecz i teraz natrafił na mocny opór, a od kilku tygodni objawiła się agitacya tak przeciw najnowszym propozycyom senatu, jak i przeciw wszelkiej reformie częściowej. Liczne głosy domagają sie na nowo reformy dokładnej i stanowczej, a inni proponują niezwłoczne zaprowadzenie takzwanej konstytucyi dziewięciu z roku 1850.

Z tych wypadków urosły ostatniemi dniami pogłoski, jakoby zgromadzenie związkowe miało bezpośrednio zająć się załatwieniem hamburskiej sprawy konstytucyjnej. Pogłoski te są jednak mylne.

Księstwa Naddunajskie.

(Uchwały w Skupczynie.)

Skupczyna w zapędzie reformatorskim, przybiera, jak pisze *Ost. D. Post* coraz większą barwę rewolucyjną. Miłosz ma się odtąd tytułować, nie książę ale Gospodar, a syn jego następca Gospodyn. Skupczyna uchwaliła, odjąć konzulom zagranicznym w Serbii wszelkie prawa jurysdykcyi im przynależnej. Wywołuje z kraju osiadłych w Serbii Austryaków, dekretuje że Turcy zamieszkali na ziemi Serbskiej wynosić się winni; wnosi ażeby Porta wcieliła do księstwa swoją Serbię turecką, to jest ażeby Serbom odstąpiła swój powiat Novibazar, a to za bardzo świetne „materyalne" wynagrodzenie. — Uchwały te i tym podobne przyspieszyły podróż Miłosza, i zamiast co miał 12go, przybędzie już 6. lutego do Belgradu.

Wyspy Jońskie.

(Uchwały zgromadzenia Jońskiego.)

Z Korfu. Prawodawcze zgromadzenie oświadczyło się, jak już wiadomo, na swem posiedzeniu d. 27. stycznia b. r. jednogłośnie za unią z Grecyą. To oświadczenie opiewało dosłownie:

„Prawodawcze zgromadzenie siedmiu wysp oświadcza: jedyną i zgodną wolą Jońskiej ludności było i jest połączyć wszystkie siedm wysp z Grecyą."

Prócz tego przyjęto wniosek p. Marinos reprezentanta wyspy St. Maura utworzyć komitet z 11 członków dla przedkładania zgromadzeniu propozycyi względem dalszych środków odnoszących się do powyższego oświadczenia.

Te obydwie uchwały spowodowały lorda nadkomisarza przesłać zgromadzeniu już nazajutrz następujące pismo:

„Lord-nadkomisarz został zawiadomniony, że na wczorajszem posiedzeniu prawodawczego zgromadzenia zapadła uchwała oznajmiająca wolę Jońskiej ludności za unią z Grecyą. Zgromadzenie, istniejąc na mocy konstytucyi, postępować może tylko według tego co ona postanawia. Przez nieuwagę przekroczyło zgromadzenie jeszcze jeden punkt konstytucyi; mianowało komitet, ażeby zgromadzeniu czynił propozycye „względem dalszych do powyżwzmiankowanego oświadczenia odnoszących się środków." Z prawa konstytucyi jedynym i legalnym środkiem jest: „petycya, memoryał albo przedstawienie." Zgromadzenie postąpi prawnie, jeżeli natychmiast ograniczy władzę komitetu i upoważni go tylko do zaproponowania albo ułożenia „petycyi, memoryałów albo przedstawienia." Lord nadkomisarz nie widzi innego sposobu jakby naprawić popełnione uchybienie; poczuwa się do obowiązku, przesłać zgromadzeniu tę informacyę i liczy na jego rozwagę."

Dnia 27. i 28. stycznia było miasto oświetlone, powodem tego była uchwała Jońskiego parlamentu: przedłożyć Królowej Anglii petycyę, ażeby Jej Mość Królowa wstawiła się do wielkich mocarstw za unią Jońskich wysp z Grecyą.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 7. lutego. Podług depeszy telegraficznej z *Lublany* umarł dziś w nocy najprzewielebniejszy Imśksiądz Arcybiskup *Antoni Alojzy Wolf* na apoplexyę.

Medyolan, 5. lutego. Opery „Norma" niedozwolono przedstawiać więcej w teatrze „Scala".

Modena, 4go lutego. Tutejszy dziennik urzędowy zbija wszelkie pogłoski o zaburzeniach. W prawdzie wzmocniono załogi po tamtej stronie Apeninów, ale dlatego tylko, by przeszkodzić wtargnięciu wychodźców. Wojska esteńskie dają świetny dowód wierności.

Turyn, 5. lutego. W Cigliano i Turbie zaszły zaburzenia, ale przytłumiono je siłą zbrojną.

Bari, 4. lutego. Jej królewicz. Mość księżnę Kalabryi przyjmowali tu wczoraj Jej Mość Królowa, książę Następca tronu, Arcyksiążęta Wilhelm i Rainer i Arcyksiężna Marya. Wieczorem wyprawiał stan kupiecki serenadę, a dziś jest świetne przedstawienie w teatrze. Jego Mość Król powraca do zdrowia.

Belgrad, 6go lutego. W tej chwili odbył się uroczysty wjazd księcia Miłosza i Michała śród radosnych okrzyków ludu. Senatu i ministrów nieprzypuszczono do uroczystości przyjęcia, a Wuczicz obwiniony o reakcyjną dążność, zostaje pod strażą we własnym domu.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen, czterech głównych gatunków zboża i innych foraliów, jakie były w pierwszej połowie stycznia r. b. na targach w obwodzie lwowskim, żółkiewskim, przemyskim, sanockim, tarnopolskim i kołomyjskim.

	Obwód: Lwów		Żółkiew		Przemyśl		Sanok		Tarnopol		Kołomyja	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	walnty austryackiej											
Mec pszenicy	2	75	2	83	3	15	3	18	2	72	2	79
„ żyta	1	54	1	55	1	65	2	21	1	41	1	51
„ jęczmienia	1	32	1	41	1	49	1	76	1	2	1	11
„ owsa	1	56	1	5	1	16	1	28	.	81	.	64
„ hreczki	1	54	1	52	1	60	.	.	1	20	2	48
„ kukurudzy	.	.	.	.	.	.	.	.	1	68	1	71
„ ziemniaków	.	75	.	58	.	78	.	82	.	53	.	93
Cetnar siana	.	94	.	95	1	9	1	28	1	15	1	17
„ wełny	.	.	105	.	110	.	.	.	.	.	30	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	25	5	44	8	6	5	69	7	27	6	66
„ „ miękkiego	5	51	4	7	6	.	3	98	5	97	4	20
Funt mięsa wołowego	.	8½	.	7³/₅	.	9½	.	8	.	9	.	7
Mas okowity	.	85	.	40	.	53	.	60	.	51	.	44

Przemyśl, 5. lutego. Od 16. do 31. stycznia sprzedawano na targach w obwodzie naszym w przecięciu mec pszenicy po 3zł. 19c.; żyta 1zł.70c.; jęczmienia 1zł.53c.; owsa 1zł.19c.; hreczki 1zł. 6c.; ziemniaków 76c. Za cetnar siana płacono 1zł.9c.; wełny 110zł.; nasienia konicza 28zł. Za sąg drzewa twardego 7zł.95c., miękkiego 5zł.91c. Funt mięsa wołowego kosztował 9½c. i mas okowity 54c.

Ołomuniec, 26. stycznia. Na dzisiejszym targu było 111 sztuk bydła rzeźnego z kraju, z Galicyi i z Węgier, ale pozostało 37 sztuk niesprzedanych. Ceny spadły w porównaniu z przeszłym tygodniem i cetnar mięsa wypadał na 21zł.18c. wal. austr. Za najlepszą parę wołów wagi 840 ℔ mięsa i 120 ℔ łoju płacono 212zł. 10c.; za najpośledniejszą wagi 440 ℔ mięsa i 20 ℔ łoju 90zł. 82c. wal. austr. Cena przeciętna z 37 sprzedaży wypadła na 142zł. wal. austr. za 615 ℔ mięsa i 55 ℔ łoju.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 9. lutego

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	326.02	— 1.7°	81.8	połud.-wsch.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325.78	+ 0.9°	76.5	połud.-zach.	„	„
10. god. wiecz.	326.18	— 1.5°	89.6	południowy	„	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 9. lutego.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Dunin Borkowski St., z Seredni. — Hr. Rzewuski Kaz., c. r. oficer, z Rosyi. — Obniski Wiktor, z Mycowa. — Petrowicz Xawer, z Wołostkowa. — Bako de Hette Karol, z Manasterzysk.

Hotel europejski: P. Sozański Jan, z Tarnopola.

Hotel Langa: PP. Schembry Mich., c. k. rotm., z Gródka. — Ks. Thurn-Taxis Emeryk, c. k. pułk., z Żółkwi. — Br. Schloisnig T., c. k. pułkownik, z Gródka. — Ehrenberger Ant., c. k. rotm., z Żółkwi.

Hotel angielski: PP. Łopuszański Bol., z Barańca. — Wolański Józef, z Czerniejowa.

Hotel pod Tygrysem: P. Zulauf Jul., c. k. prz. pow., z Szczerca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 9. lutego.

PP. Bartmański Felix, do Tadania. — Gutowski Wł., do Dobrowlan. — Kobierzyccy Leon i Ant., do Telatycz. — Lipski Waw., do Krasna. — Mijakowski Abdon, adwokat, do Sambora. — Nowosielski Lud., do Zbory. — Nurkowski Norbert, do Krakowa. — Sobolewski Mik., do Draganówki. Szemelowski Teod., adw., do Sambora. — Tretter Hil., do Łoniego. — Truskolawski Leon., do Płonny. — Wiszniewski Tad., do Kokutkowiec. — Wiszniewski Ig., do Hrycowiec.

TEATR.

Dziś na rzecz tutejszego instytutu ubogich na scenie niemieckiej: **„Nummer 777"**, komedya w 1 akie i **„Haymann Lewy auf der Alm"**, komedya w 1 akcie, a między obydwiema sztukami odegra pan Servais — ze względu na cel dobroczynny — *Solo na wiolonczeli.*

Jutro w teatrze polskim po raz pierwszy: **„Ostatnia rola aktora"**, komedya ze spiewami w 3 aktach z niemieckiego.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 9 lutego

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. 73 50 Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79 40. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 77 65; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. 61.—. po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł. z roku 1854 za 100 zł. 108.75. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł., —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granica uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 89.50; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii — —; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 74 50; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 934 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 215.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 610.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1700; towarzystwa kolei żelaznej państwa 234 —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. 166.60; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 475 50; Lloyda w Tryeście po 500 złr. 295.50.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesiecy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 96.50; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 84.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 96.80; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiace: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 89.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 89.—. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 89.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 79.15. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 104.75. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 103 20. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 41.60. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 15.05. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4 97, dukaty ces. pełnej wagi 4.93, korony 14.30. półkorony —.

Kurs lwowski.

Dnia 9 lutego.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	87	4	93
Dukat cesarski	„ „	4	91	4	98
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	40	8	50
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	59	1	63
Talar pruski	„ „	1	53	1	56
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	20	1	23
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	75	83	45
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	25	77	20
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	25	79	25

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym

Dnia 9. lutego.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . wal. austr.	83	—
„ przedał „ „ 100 po	83	50
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	$44\frac{1}{2}$

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 7. lutego.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	73.—	74.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	79.40	79.50
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	77.75	78.—
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	69.25	69.50
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	280.—	290.—
„ 1839 „ 100 „	127.50	128.50
„ 1854 „ 100 „	107.50	108.—
Renty Como po 42 lir. austr.	15.25	15.50
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	89.—	90.—
Węgier	78.—	79.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	77.—	78.—
Galicyi	77.—	78.—
Bukowiny	76.—	76.50
Siedmiogrodu	76.—	76.25
innych krajów koronnych	87 —	90.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	918.—	920.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	212.50	212.60
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	610.—	615.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1684 —	1686
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	231.—	231.50
Kolei Cesarzowej Elzbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	120.50	121.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	161.—	162.—
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	—.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	100.—	101.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	63.—	64.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	475.—	480.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	295.—	298.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	96.—	96.50
	10 „ „ 5% „ 100 „	94.—	94.50
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	87.50	88.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	84.—	84.50

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	96.50	96.75
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	72.—	73.—
Salma 40 „ „	41.50	42.—
Palfiego 40 „ „	38.—	38.50
Clarego 40 „ „	35.50	36.—
St. Genois 40 „ „	35.50	36.—
Windischgrätza 20 „ „	23.—	23.50
Waldsteina 20 „ „	25.—	25.50
Keglevicha 10 „ „	15.—	15.25

Na 3 miesiace.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	88 70	88.80
Frankfurt n. M., za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty	88.80	88.90
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$%	78.90	79.—
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	104.50	104.70
Paryż, za 100 franków 3%	41.60	41.70

Kurs zlota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	5 zł.—— cen.	5 zł.— 1 cen.
Korona	14 „ —25 „	14 „ —26 „
Napoleondor	8 „ —41 „	8 „ —42 „
Rosyjski imperyał	8 „ —55 „	8 „ —56 „

KRONIKA.

(Szczodrobliwość małżonki księcia Napoleona.) Księżna Klotylda kazała rozdać za przyzwoleniem Jego Mości Króla 34.000 porcyi chleba, między ubogich po rozmaitych parafiach Turynu.

(Połów śledzi w morzu kaspijskiem i w rzece Wołdze). Ze sprawozdania petersburgskiej akademii dowiadujemy się, jak obfity jest połów śledzi w morzu kaspijskiem i w rzece Wołdze u jej ujścia i nieco wyżej. Połów ten wzmógł się szczęśliwie od roku 1853. Dawniej używano śledzi nałowionych w Wołdze tylko do warzenia z nich tranu, lecz teraz nasalają tę rybę i układają w beczkach na przedaż. W latach 1853, 1854 i 1855 był już bardzo znaczny połów śledzi, lecz roku 1856 doszedł do ilości 100 milionów sztuk.

Roku 1857 nasolono 50 milionów śledzi, a więcej jeszcze obrócono na uzyskanie tranu i wywarzono go 6140 beczek, z których każda ważyła w przecięciu po 28 pudów (pud ma 40 funtów), zaczem w ogóle uzyskano 6,876.800 funtów tranu. W tym więc roku złowiono w dolnej Wołdze przeszło 126 milionów śledzi. W morzu północnem łowiono potąd corocznie najmniej do 1000 milionów tej ryby, a przecież nigdy jej nie ubywało.

Na morzu północnem zachodzą śledzie począwszy od stron wysoko na północ położonych aż do wysp setlandzkich i do kanału kaletańskiego i nieco jeszcze dalej, gdy tymczasem na Wołdze ściskają się na bardzo małej przestrzeni, gdyż od morza kaspijskiego tylko do Zarczyna, lub najdalej do sąsiedniej Dubrowki. Za to też w porze tej, kiedy śledzie przeciągają z morza do rzeki, jest ich w Wołdze bez liku i prawie jak nabito.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*